

Noterlik

Av. Ender Dedeoğaç

Bilindiği gibi, noterlik kurumunun temelini "kişiler arasındaki özel hukuk ilişkilerine resmîyet verilmesi" oluşturmaktadır. İlk olarak Roma Hukukunda görölmektedir. Noterler önceleri güzel yazı yazan kişilerden, genelde ise güzel yazı yazan kölelerden oluşmakta idi. O günün yapısı gereği kölelerin yanı sıra noterlik kiliseye bağlı kişiler tarafında da görölmekte idi. Ancak yapılan görev öncelikle özel kişiler arasındaki hukuki işlemleri belgelendirmek olarak başlamış ve günümüze kadar devam etmiştir.

Kilise hukukunun geçerli olduğu dönemlerde, noterlerin yetiştirilmesi amacıyla okullar bile kurulmuştur. Bu günkü gibi avukatlık ya da hâkimlik mesleğinden geçişlerle beslenen, bu nedenle kendi bağımsız kimliğini sergilemekte zorlanan bir meslek olmak yerine, kendine özgü kimliğini sergileyen bir meslek olarak doğmuştur. Kanımca, meslek üyelerinin yetişmesini, meslek üyeleri kendi içinde çözmediği için, meslek hem itibar hem de kan kaybetmiştir.

İslam hukukunun geçerli olduğu devletlerde noterlik kaynağını Kur'an dan almış bir meslek olarak karşımıza çıkmış ve katib-i adil olarak isimlendirilmiştir.

Osmanlı İmparatorluğu'nda noterliği Tanzimat öncesi ve sonrası diye ikiye ayırmak gerekir. Tanzimat'a kadar bu görev İslami hukuk hükümlerine göre kadılar ve kadı yardımcıları tarafından yerine getirilmekte idi. Tanzimat dönemi ile başlayan batılılaşma hareketine paralel olarak 1860 yılında ticaret mahkemesi kurulmuş ve buna dayalı olarak 1868 yılında Ticaret ve Deavi Kalemi Nizamnamesi kabul edilerek yürürlüğe girmiştir.

Daha sonra Mecellenin yürürlüğe girmesi ile Mukavelat Muharrirleri Nizamnamesi kabul edilmiş ve bunu takibinde 1913 yılında Katib-i adil Kanunu Muvakkatı kabul edilmiştir.

Tanzimat döneminde yapılan bu düzenlemelere rağmen kadıların ve kadı yardımcılarının noterlik görevi yapmalarına 1924 yılına kadar devam edilmiştir. 1924 yılından sonra noterlik görevi sadece katib-i adiller tarafından yerine getirilir hale gelmiştir.

Cumhuriyet döneminde ise önceleri söz konusu muvakkat kanunla yetinilmiş ancak 1938 yılında yeni düzenlemeler içeren Noterlik Kanunu yürürlüğe girmiştir. Söz konusu kanun çeşitli tarihlerde değiştirilerek 1972 yılına kadar uygulanmış 1972 tarihinde ise bu gün uygulanmakta olan Noterlik Kanunu yürürlüğe girmiş bazı değişiklikler geçirerek günümüze kadar uygulanmıştır.

Yukarıda da belirttiğimiz gibi, noterlik mesleğinin oluşumunda özel kişiler arasındaki hukuki işlemleri belgelendirmek özel bir öneme sahip ise de noterler bu belgelendirmenin yanı sıra belgelendirilecek işlemlerin hazırlanmasında da gereken yardımı yapmışlardır. Diğer bir anlamla hukuki yardım sağlamışlardır (Bu bölüm Sayın Doç. Dr. Ömer Ulukapılı ve Sayın Dr. Murat Atalı'nın Noterlik Hukuku adlı eserinden özetlenmiştir. Daha geniş bilgi gerek bu eserde gerekse bu eserin atıf yaptığı eserlerde bulunabilir).

Günümüzdeki durumu değerlendirmek için 1512 sayılı Noterlik Kanununun 1 maddesine baktığımızda, noterlerin görevlerinin "...Noterler, hukuki güvenliği sağlamak ve anlaşmazlıkları önlemek için işlemleri belgelendirir ve kanunlarla verilen başka görevleri yaparlar." Şeklinde belirlendiği görölmektedir. Bu maddenin yazılımı ülkemizde ve günümüzde noterlerin temel görevlerinin belgelendirmek faaliyeti olduğunu, eskiden farklı olarak hukuki yardım sağlamanın kapsam dışı olduğunu ortaya koymaktadır.

Kanunun bu açık yapısı karşısında noterlerin taraflara hukuki yardım vermesini düşünmek örneğin bilgisayara kayıtlı ihtarnameyi, kira sözleşmesini yazmasının mümkün olmadığını

söylemek zorunda kalırız. Üstelik noterin bu tür yardımı onun güvenilirliğini tarafsızlığını ortadan kaldıracak bir davranış olarak karşımıza çıkacaktır. Çünkü her hukuki yardım özünde, çıkmış ya da çıkması olası bir menfaat çatışmasını içermektedir. Bu nedenle, hukuki yardımda bulunan kişi bilerek ya da bilmeyerek taraf tutmak zorundadır. Eğer noterler hukuki yardım görevini de üstlenirlerse, onlarda taraf tutmak zorunda kalacaklardır. Bu ise tarihten bu yana sahip oldukları adillik ve bunun doğal sonucu olan tarafsızlık özelliğini ortadan kaldıracak ve mesleği zedeleyecektir.

Benim hukuk fakültesinde okuduğum dönemlerde, hiç bir arkadaşımın noter olacağım diye bir beklentisi olmamasına rağmen bu günkü öğrenciler arasında noter olmak isteyen pek çok öğrenci bulunduğu gibi, avukatlıktan hatta ülkem koşullarına göre çok yüksek maaş alan yargıçlıktan noterliğe geçmek isteyen pek çok kişinin olduğunu da bilmekteyim.

Noterliğe yönelik bu istem artışı, noterlik kanununun çıkmasından sonraki döneme özellikle araç satışlarının noterler tarafından yapılmasına ilişkin yasal düzenlemenin gerçekleşmesinden sonraki döneme rastlamaktadır. Tüm meslek odaları gibi TNB'nin de böylesi bir çalışmaya gereksinim duymamış olmasından ötürü, hiç bir bilimsel veriye dayanmayan bu kişisel saptamam doğru ise, noter olma istemi mesleğin ekonomik verilerinin artmasından kaynaklanmaktadır. Mesleğin, ekonomik verilerinin artmasının yanı sıra, değişik anketlerin gösterdiği gibi, toplumda güvenilirliğinin de artmış olması, yani mesleğin itibar kazanması, bu artışı hızlandırmıştır.

Bu aşamada cevaplandırılması gereken bir sorum bulunmaktadır. Sorum "Mesleğin ekonomik verilerindeki bu artış, gerçek anlamda toplumun gereksiniminden mi kaynaklanmıştır?" şeklinde formüle edilebilir. Kanımca, bu soruya mutlaka olumlu cevap vermek olası değildir. Çünkü mesleğin temel görevlerini ve gelirlerini oluşturan işlemleri değerlendirdiğimizde, bu işlemlerin ülkemizin devlet ya da sosyal yapısı içinde var olan sistemde, bir başka şekilde çözümesinin olanaklı olduğunu görmekteyiz. Üstelik bu saptamam yaşanarak doğrulandı bile. Örneğin, devlet ihalelerinde noterlerin onama koşulu, ihale makamının takdirine bırakılarak, ihalelerin pek çoğunun noter onaması olmadan işlerlik kazanmasına olanak tanındı. Buna karşılık hukuk ve ekonomi yapımızda diğer bir anlatımla toplumsal yapımızda bu değişiklikten ötürü bir kargaşa yaşanmadı. Zaten ben kişisel olarak bir kargaşa yaşanmasını da beklemiyordum. Çünkü bu tür sözleşmelerin noter onaması aşamasında, imza yetkilisi devlet memuru, görevinin önemi ve işlerinin yoğunluğu nedeni ile notere gelmemekte idi, ayrıca, büyük işler alan büyük şirketlerin imza yetkililerinin de önemli işleri olduğundan onlarda notere gelmemekte idi, noter bu imza işini bizzat üstlenip bu kişilerin sekreterleri önünde bekleyemeyeceği için, imza noterlikteki bir görevli tarafından alınmakta idi, hatta bazen aferin almak isteyen devlet ya da şirket görevlisinin özel gayreti ve yarattığı güvenle bu imza işi noter görevlisinin bile görmediği yerde ve şekilde tamamlanıyordu. Böylece sözleşmenin imzalanmasında ki ritüelin ortadan kaldırılması ile önemi de ortadan kalkmış olmakta idi. Bu davranış, toplumda, işlemin gereksiz, önemsiz, sadece zaman ve para kaybına neden bir işlem olarak değerlendirilmesine neden oldu. Bunun yanı sıra, söz konusu işlemde ötürü, sözleşmenin tacir tarafının para ödemekle yükümlü olması ve onun ödediği bu para karşılığı noterin hem de kendisinin hiç görünmeksizin sadece kâtiplerinin görünmesi ile para kazanması, toplumdaki ekonomik değerlerin değişmesi, yönetimde bürokratin söz sahibi olmasının yanı sıra, gerek siyasette gerekse yönetimde bürokratin yanı sıra tacirin de söz sahibi olması gibi girdilerle birlikte toplumun düşünce yapısı değişti. Belgelerde yer alan imzaların sahteliğinin kontrolünün teknik olanaklarla kolay ve güvenli olarak sağlanabilmesi, ihale dışında pek çok şeye imza atan bürokratin imzasının notere tasdik edilmemiş olmasına rağmen bu işlemde noter tasdikinin mantıklı bir yararının var olduğu TNB tarafından dile getirilmemiş olması da bu nedenlere eklendiğinde, TNB'nin, noterlerin güvenilir olduğu bu nedenle tasdik işleminin gerekli olduğu yolundaki savunması itibar bulmadı. Hatta

antipati topladı. Çünkü TNB bu gün araba satışlarında da oluşturduğu bu savunma ile aslında toplumun pek çok kesimini güvensizlikle suçlamakta idi ve bu suçlama o günde bu günde aynı sonucu doğurdu. Bu sonucun doğmuş olmasından ötürü hiç bir ihalede yeni bir sakınca yaşanmadı.

Yukarıda yer alan anlatımları özetler isek, noterlerin gerçekleştirdiği iş ve işlemlerin önemli bir kısmı, diploma tasdiki gibi basit işlerde dâhil olmak üzere, devlete yönelik iş ve işlemlerden oluşmaktadır. Yani mesleğin doğumunda var olan özel kişilere ilişkin işlemlerin sağlıklı şekilde oluşturulması, korunması hatta onlara sağlanan hukuki yardımla gerçekleştirilmesi ilkesinin yerine noterler devlet memurlarının yapması gereken iş ve işlemleri yapan kişiler haline dönüşmüştür. Üstelik mesleğin doğumunda olduğu gibi fikir üretme azalmış doğruluğu ve güveni sağlayıcı özellikler artmıştır. Bu nedenle, devlet yapısının değişmesi ile birlikte noterlerin yapısı da değişecektir. Bu kaçınılmazdır. Bu yapı değişikliği ya yeni bir noter tipinin doğmasına neden olacak ya da noterliğin sona ermesine yol açacaktır.

Eskiden var olan, hatta cebecideki öğrenci yurtlarının altında bile yaşayabilen, ütücüleri, kolacıları gören var mı? Eve çamaşıra gelen ya da bekâr çamaşırı yıkayanlara ne oldu? Bilgisayar kullanımının yaygınlaşması ile birlikte, ekonomik krizde gerekçe gösterilerek, İş Kanununun işten ayrılanın yerine yenisi alınmaz şeklinde özetlenebilecek emredici hükmüne rağmen, fazla ücret verilerek emekli edilen bankacıları hatırladınız mı?

Kısaca tüm canlılar gibi örgütlerde doğar, yaşar ve ölürler. Bir kısmı ölürken yeni doğumlara neden olur bir kısmı ise unutulur gider. Bu gerçeği görerek geleceği iyi değerlendirmek gerekir.

Noterlik gelirlerinin temelini oluşturan devlet ihalelerinin onama işlemi ile araç satışlarına ilişkin işlemlerin noterlik işlemlerinden çıkarılmasından sonra kanımca ticari defterlerin tasdiki işlemlerinde de bir sıkıntı yaşanacaktır Zaten yapılan değişiklikten sonra ticari defterleri şirketlerin kuruluş aşamalarında ticaret ve sanayi odaları tarafından tasdiklerinin yapılmasının başlatılması bunun bir işaretidir. Bu kayıp, kısmen de olsa, günü kurtarmak isteyen kişilerin/noterlerin davranışlarının sonucunda doğmuştur. Her meslek odası gibi ticaret ve sanayi odaları da üyelerinin aidat olarak ödediği paralarla yaşamaktadır ancak tüm üyelik sistemlerinde olduğu gibi üye ödemeleri aksamaktadır. İşte bu nedenle, odalar aidat tahsilâtını yapabilmek için çözüm ararken defter tasdiklerinde oda sicil belgesi aranması ilkesinin uygulanmasını istediler. Odaların kamu kuruluşu niteliği dikkate alındığında bu çözümün destek görmesi gerekirdi. Hâlbuki bazı noterler özellikle yılsonu defter tasdiklerinin getirisinin cazibesine kapılarak bu ilkeyi gerçekleştirmediler. Hatta bir kısmı, yasada böyle bir koşul bulunmadığını bu nedenle bu uygulamanın yasaya aykırı olduğunu, odaların tahsil memuru olmadıklarını beyan ederek, bu kuralı uygulamayarak uygulayan noterlere karşı elde ettiği haksız kazanç mantıklı bir gerekçe bulmaya çalıştılar. Hâlbuki yasa bir başka türlü de yorumlanabilirdi, yani ticari defter tasdik ettirmek için işin doğasında yer alan koşulun kişinin tacir olması olduğu vurgulanır ve üyelik kaydının aranmasının bu koşulun doğmuş olup olmadığı ve halen devam edip etmediği açısından istendiği belirtilebilirdi. Bu yorum da kanuna uygun bir yorum olduğu gibi, hem ülke gerçekleri ile hem de noterlik mesleğinin gerçekleri ile uyum içinde bir yorum olurdu. Yani bardağın yarısının dolu olduğu vurgulanırdı. Ticaret ve Sanayi Odaları üye aidatlarının toplanmasında bir çözüm üretmek zorunda olduğu için, kuruluş aşamasındaki defter tasdiklerini, kendilerinin yapabileceğini gündeme getirdi ve yasalaştırdı. Bu davranış başkaları adına şirket kurmayı meslek haline getirmiş olan kişilerin özellikle muhasebecilerin kolayına geldiği için benimsendi. Çünkü uygulamada tescil ve ilan tarihi ile vergi kaydının açıldığı tarihin aynı olması şartını yerine getirmek özellikle büyük şehirlerde oldukça zor oluyordu. Bu sistemin aynı zamanda bu zorluğu ortadan kaldıracağı umuluyordu. Böylece, değişiklikten yararlananların sayısı ve gücü değişiklikten ekonomik zarar görenlerin sayısından ve siyasi gücünden fazla olduğu

için bu değişiklik siyasi otorite tarafından da benimsendi. Unutulmamalıdır ki siyasi otorite problemlere çözüm üretmek için vardır. Eğer bu çözümü üretirken bir de geniş oy kitlesini memnun etmiş ise başarı sağlamıştır. Bu nedenle güce güç katmaya yönelik tarihten bu yana geçerliliğini koruyan, bu değerlendirme dururken siyasi otoriteye yakınlıkların çözüm sağlama-sını beklemek hayal kurmaktan başka bir sonuç doğurmaz.

Defterlerle ilgili bir başka gerçeği daha değerlendirmek gerekir. Bilindiği gibi, bir tacirin defterinin olup olmaması, bu defterlerin tasdik ettirilmiş olup olmaması vergi uygulaması açı-sından çok önemli bir husus değildir. Çünkü yerleşmiş Danıştay kararlarına göre, vergi incele-mesi resen yapılacak bir inceleme olup inceleme görevlisi vergi mükellefinin hem aleyhine hem de lehine olan hususları tek tek saptayıp değerlendirmek zorundadır. Diğer bir anlatımla vergi görevlisi sadece gelire ve gidere ilişkin belgelere ulaşmakla bile doğru yorumu yapmak ve çö-zümü üretmek zorundadır. Defter tutulmasında güdülen ilk amaç vergi kontrolünde kolaylık ol-duğuna göre, Danıştay'ın bu kararları da yeterince rahatlatıcı kararlar olduğuna göre, defter tasdiki işlemlerini iyi takip etmek gerekmektedir. Bilindiği gibi, vergi yasalarında Maliye Bakan-lığının değiştirme yetkisine dayalı olarak var VUK 220 olan ve TTK yer alan bir zorunluluk oldu-ęu için kapanış tasdikleri kör topal işlemektedir.

Aslında defterlere ilişkin hükümler adli yargıda abartılarak uygulanmaktadır. Eğer, biz avukatlar olarak bir gün bu abartılı uygulamadan dönersek gerek tacirin gerekse kamunun def-terlerin açılış ve kapanış tasdikinden beklediği yarar bir parça daha azalacak ve bu külfetin sa-dece yük olduğu düşüncesi doğacaktır. Biz abartılı uygulamaktayız. Örneğin, "malı sattım, pa-ramı almadım" iddiasını deftere dayandırmaktayız. Hâlbuki delil yükü ve ispat koşulu ilkelerini doğru yorumlayan bir avukat ya da hâkim için bu olayda defter dışında yer alan belgelerin ör-neğin sadece teslim imzasını taşıyan sevk irsaliyeli faturanın malın bedelini ve teslimini kanıtla-yacak bir belge olduğu, faturanın açık ya da kapalı düzenlenmesinin ödemenin ispatı açısından yeterli olduğu düşünülürse, davacı tarafından yapılan bu çalışmadan sonra davalının gene yazılı belge ile örneğin ödeme makbuzu ile ödemeyi kanıtlayabileceği düşünülürse deftere gerek kalmaz, defterin tasdik işlemi avukatı ilgilendirmez. Pratik yararı kalmayan bir hukuk kuralın yaşamasını beklemek ise hayal olur.

Ayrıca yeni ticaret kanununa baktığımızda defterlerle ilgili olarak noter tasdik işlemleri-nin devamına ilişkin düzenlemelerin yer aldığını görmekteyiz.

Bu arada unutmadan, ticari defterlerin oda tarafından tasdik işleminin umulan faydayı sağlamadığını, bu nedenle açılış tasdiklerinin noterler tarafından yapılmasında bir azalma ol-madığını belirtmek isterim. Çünkü umulan fayda sağlanmadı, amaçlardan biri oda aidatlarını tahsil etmek olmasına rağmen, diğer amaç işlemleri çabuk ve daha kolay hala getirmek idi, hâlbuki odalardaki personel, tasdik işlemlerini mühürlemenin eziyetinden ötürü benimsemedi ve işi yavaşlattı. Böylece, yasa ile benimsenen yöntem, hayata geçmedi. Daha öncede söyledi-ğim gibi, yasalar, toplumun yararına ise, toplum ondan bir fayda sağlıyor ise yaşar aksi takdirde, ya unutulur, ya yozlaştırılır, ya da kaldırılır.

Yukarıda mesleklerin yaşama koşulları ile ilgili olarak sunmuş olduğumuz örneklere ka-mu yönetim uzmanlığı eğitimim sırasında verilen iki örneği eklemekte yarar görmekteyim. Ül-kemin sağlık problemleri nedeni ile bir dönem üzerinde titrenilen iki sağlık kuruluş olan verem ve sıtma savaş teşkilatlarının bu gün bulunduğu nokta ne demek istediğimi yeterince anlata-caktır. İşte insan sağlığında problemlerin şekil değiştirmesi ile yani sıtmanın kontrol edilebilir hale gelmesi hatta yok edilmesi ile birlikte sıtma teşkilatı itibar kaybetmiş ve küçülmüştür. Bu-rada ki maddi değerler ve insan kaynakları başka problemlerin çözümü için yönlendirilmiştir. Ancak, sıtma önlenmek istenirken, bataklıklar kurutulmuş ve bunun sonucu olarak çevre dengesi bozulmuştur. Sıtmanın yerine çevre dengesinin bozulmasından kaynaklanan problemlerin çö-

zümü insanoğlunu uğraştırır hale gelmiştir. Bu örnek tüm örgütlerin yeniden yapılandırılması çalışmasında unutulmaması gereken bir örnektir.

Noterlik mesleğinde meydana gelen bu kayıplar pek çok kişiyi düşündürmektedir. Ancak bu düşünenlerin bir kısmı sadece gelir kaybına dayalı feryat etmekle yetinmektedirler. Unutulmamalıdır ve yukarıda örnekler hatırlanmalıdır ki birilerinin gelir ya da itibar kaybı bir başkasının gelir ve itibar kazancı olmaktadır. O halde kazanırken başkalarının zarara uğramaması ya da zarara uğrayanın uğradığı zararın kişisel ya da toplumsal değeri hep hesaplanmalıdır. Bu yüzden ölçülü davranılmalıdır

Örneğin koca bir dev kadro ile çalışan tapu idaresi ve ona bağlı yüzlerce insan bulunurken, inandırıcı bir neden ileri sürmeden sadece yabancı devlet örneklerini göstererek, tapu işlemlerinin bu idareden alınmasını beklemek mümkün değildir. Çünkü hiç bir tepki olmasa bile tapu idaresinin kendisinin oluşturacağı ve örgüt tepkisi denen tepki oluşacaktır. İşte bu tepkiyi hem de çalışanların ekonomik krize, açlığa mahkûm olacağı bir ortamın katkısı ile koca bir boyuta ulaşmış bu tepkiyi, değerlendirme dışı bırakacak bir siyasi otoriteyi hayal bile edememekteyim.

Üstelik araz satışlarında tescil problemini çözmeyen yada görmezden gelen noterler daha önemli bir tescil işlemi olan tapu kayıtlarını nasıl sağlayacaklardır. Bunun anlatılması gerekmektedir. Noterlerin güvenilir kişi olması savunması tek başına bir şey sağlamamaktadır. Ters tepki yapmaktadır. Bunun anlamı sizler güvensiz kişilersiniz demektir. Hakarettir, toplu tepkiye yol açar

Böylesi bir çalışmada yönetimin temel ilkesi olan, elde var olan ile en iyiyi yapmak ilkesi temel alınmalıdır. Öncelikle, yasalarda var olan işlemler gözden geçirilmeli ve bunların uygulanmasının topluma ve notere ne kazandıracacağı saptanmalı ve eğer olumlu sonuç doğmuş ise topluma benimsetilmelidir. Örneğin evlilikte mal rejimi sözleşmeleri, vasiyetname, ölüme bağlı diğer tasarruflar değerlendirilebilir.

Teknik gelişmeler izlenmeli, yeniliklerden nasıl yararlanılacağı değerlendirilmeli, elektronik imzada olduğu gibi bunu biz başaramayız düşüncesine saptanmamalıdır. Unutmayın ki gelişen teknoloji nedeni ile ihtarnamelerin bile noterlerden gönderilmesine gerek kalmayacaktır.

Ekonomik gelişmeler izlenmeli, yaratacağı yeniliklere uyum sağlanmalıdır. Örneğin, yasal açıdan hiçbir kısıtlama olmamasına rağmen kanımca büyük şehirlerdeki kat karşılığı inşaat sözleşmelerinin sayısı gittikçe azalmaktadır. Çünkü, yap-satçı müteahhit yerine güçlü şirketler konut inşaatı ile ilgilenmeye başlamışlardır. Hatta bunlar bankaları da bu organizasyonun içine çekmişlerdir. Çok güçlenmişlerdir, ayrıca isimlerinden ötürü bireye güven verir hale gelmişlerdir. Ayrıca, onlara göre, noter işlemleri vakit ve para kaybıdır. Bu yüzden de noter işlemlerini devre dışı bırakmışlardır. Bu durumda bu güçlü oluşumlar karşısında vatandaşın noter sözleşmesi yapmayı istemesini beklemek hayalcilik olur düşüncesindeyim. Kısaca ekonominin yapısı değişmiş yasalar değişmemesine rağmen uygulama değişmiştir.

Yapılabilecek işler seçilmeli mekân ve zaman imkânsızlığı nedeni ile noter tarafından gerçekleştirilmesi mümkün olmayan uzlaşma alanında iddia ileri sürüp vakit ve sempati kaybına neden olunmamalıdır.

Boşluklar doldurulmalıdır. Örneğin, adli teşkilatın kaldırıldığı yerdeki noterlerle sınırlı kalmak kaydı ile bazı işlemlerin noter tarafından yapılmasının yolu aranmalıdır. Buradaki sınırlama son derece önemlidir aksi takdirde baroların ve bazı mesleklerin haklı tepkisine neden olunur, hâlbuki sınırlama benimsenirse, bu yörede avukat olmayacağı, için en azından baroların ve yargıçların tepkisi ortadan kaldırılmış olur. Bu olanağın adli teşkilatın olduğu yerlerde de uy-

gulanmasını istemek hem de kâtiplere imza yetkisi yolu ile uygulanmasını istemek taşeron yaratmaktan farklı bir işlem değildir.

En önemlisi, noterlik mesleğinin noterlere hasredilmiş bir meslek olduğunu hiç bir zaman hatırdan çıkarmamalıdır. Yani noterlikte yapılan tüm işlemlerin noter tarafından gerçekleştirilmesi gerektiği şartını Kabul etmelidir. Her ne kadar yetkili kâtip tarafında yapılan işlemin geçerli olduğuna dair Yargıtay kararı var ise de işlemi bizzat yapmaya özen göstermelidir. Üstelik bu işlemler yapılırken ritüellik unsurlar bulunmasına dikkat edilmelidir. Örneğin evlilikte mal rejimi sözleşmesi hazırlandıktan sonra (kâtipleriniz tarafından bilgisayara hazırlatarak değil her iki tarafında kendisi ya da avukatı tarafından hazırlanan metin) bir toplantı masası etrafında noterin başkanlığında toplanacak olan taraflara anlatılıp imzalanırsa yaratacağı etkiyi düşünmenizi isterim. Unutmayın ki şamanlıktan, tek tanrılı dinlere kadar bütün inançlar ve izcilikten askerliğe kadar pek çok uğraş, yapılması gereken bazı işlemlerini ritüellere göre oluşturmaktadır. Bunda bir yarar var ki buna uyulmaktadır.

Noterlik işlemlerinin sizin tarafınızdan yapılması haksız rekabeti de önleyecektir. Çünkü imzaya yetkili kâtiple birlikte aynı anda çalışan bir noter aynı binada iki noter gibi çalışmaktadır. Bu ise haksız rekabettir. Ayrıca, noterin itibar kaybıdır. Çünkü vatandaş başkâtibi benimsemiş onun otoritesini kabul emiş hale gelmektedir

Tüm bunların yanı sıra noterlik kanununun 33 ve devamı, özellikle 36 maddesi ile yönetmeliğin 72 ve özellikle 75 maddesini doğru yorumlamakta yarar bulunmaktadır. Unutulmamalıdır ki noterlik kanununun 36 maddesi imza yetkisini düzenlerken "notere yardımcı olmak" ilkesini benimsemiştir. Bu benimseme her nasılsa yönetmeliği 75 maddesinde "her hangi bir şekilde görevi başında bulunmadığı" şekline dönüştürülmüştür. Bu yazılım kanımca yasaya aykırı yönetmelik hükmünün doğmasına neden olmuştur. Ayrıca mesleği yıpratır şekilde kullanılmaktadır. Atandığı yere gitmeyen noterden, torununu sevmeye giden, kedisine mama veren, kocasına giysi almaya giden tüm noterler tarafından kullanılır hale getirilmiş ve noterliklerin yönetiminin noterlerde değil noter başkâtiplerinde olduğu izlenimini yaratmıştır.

Başta dediğim gibi, her meslek değişime uğrar, önemli olan meslek üyelerinin yeni oluşumlara uyum sağlayabilmesini gerçekleştirebilmektir. Sayın Erol Toy'un 1970'li yıllarda yayınlanan "Kanlı Para" adlı kitabını ve bu nedenle plastik eşyanın üretiminin artması ile tenekecilik mesleğinin ve meslek üyelerinden birinin başına gelenleri hatırlar iseniz, ne demek istediğimi daha iyi anlarsınız.

Ağustos 2008